

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum ingekomen vragen : 25 januari 2024

Datum GS-besluit : 23 april 2024

## Vragen nr. 12

Vragen van **mevrouw J.M. Schneemann** (Volt) en **mevrouw K.M.A. Jansen MSc** (D66) over PFAS in drinkwater

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 25 januari 2024 door de leden van Provinciale Staten, en **mevrouw J.M. Schneemann** (Volt) en **mevrouw K.M.A. Jansen MSc** (D66), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

## INLEIDING VRAGEN

Met bezorgdheid hebben wij kennisgenomen van recente ontwikkelingen met betrekking tot de aanwezigheid van schadelijke PFAS-stoffen in ons drinkwater, met name als gevolg van het gebruik van PFAS in gewasbeschermingsmiddelen. Een recent artikel in Het Financieele Dagblad<sup>1</sup> heeft de aandacht gevestigd op de zorgen van drinkwaterbedrijven en de uitzonderingen voor gewasbestrijdingsmiddelen die door de Europese Commissie worden overwogen met betrekking tot het voorgestelde PFAS-verbod.

Om meer duidelijkheid te krijgen over de standpunten en acties van het College, willen wij graag de volgende vragen voorleggen:

## VRAGEN INCLUSIEF BEANTWOORDING GEDEPUTEERDE STATEN

## INLEIDING ANTWOORDEN

---

<sup>1</sup> fd.nl – [Drinkwaterbedrijven ontstemd: boeren mogen PFAS blijven spuiten](#)

Zoals in de inleiding vragen aangegeven bevat het voorgestelde PFAS-verbod enkele uitzonderingen. Dit geldt voor toepassingen die als essentieel, onmisbaar, worden gezien. Dit zijn:

- stoffen in biociden die binnen de reikwijdte vallen van Verordening (EU) nr. 528/2012;
- werkzame stoffen in gewasbeschermingsmiddelen binnen het toepassingsgebied van Verordening (EG) 1107/2009;
- werkzame stoffen in geneesmiddelen voor mens en dier die binnen het toepassingsgebied van Verordening (EG) nr 726/2004, Verordening (EU) 2019/6 en Richtlijn 2001/83/EG vallen.

Volgens het RIVM bestaan bestrijdingsmiddelen uit twee groepen, namelijk de biociden en de gewasbeschermingsmiddelen. Gewasbeschermingsmiddelen of pesticiden zijn bestrijdingsmiddelen die in de landbouw gebruikt worden voor het beschermen van (landbouw) gewassen door bijvoorbeeld schimmels, insecten en onkruiden te bestrijden. Daar waar we lezen

- Gewasbeschermingsmiddelen
- Bestrijdingsmiddelen
- Pesticiden

gaan we ervanuit dat men de definitie van het RIVM bedoelt.

#### **Vraag 1:**

Kent GS het artikel in het Het Financieele Dagblad?

#### **Antwoord 1:**

GS heeft er kennis van genomen.

#### **Vraag 2:**

Is GS ermee bekend dat het RIVM als risico's van PFAS ziet: dat PFAS nauwelijks afbreken in het milieu; toxisch zijn; zich gemakkelijk verspreiden in het milieu en ophopen in het menselijk lichaam, in dieren en planten? En dat het RIVM daarom aangeeft dat het belangrijk is te *voorkomen* dat PFAS in het milieu terechtkomen?

#### **Antwoord 2:**

Ja, GS is bekend met de risico's van PFAS zoals genoemd door het RIVM. De provincie heeft ook haar steun uitgesproken voor een verbod op PFAS om productie en gebruik van PFAS aan banden te leggen en ons milieu en gezondheid te beschermen. Dit is verder toegelicht in de beantwoording Statenvragen nr. 65-2023.

#### **Vraag 3:**

Is GS ermee bekend dat PFAS gebruikt worden om de werkzaamheid van pesticiden te versterken en dat op deze wijze minimaal 100 ton PFAS per jaar in het milieu komt?

#### **Antwoord 3:**

Wij zijn er mee bekend dat er bestrijdingsmiddelen zijn waarin PFAS wordt gebruikt. Wij zijn niet exact op de hoogte van hoeveelheden die worden gebruikt in de landbouw en wat daarvan in het milieu terechtkomt.

**Vraag 4:**

Onderschrijft het College de zorgen van drinkwaterbedrijven over de aanwezigheid van PFAS in drinkwater als gevolg van het gebruik van PFAS in pesticiden? Zo ja, wat zijn de standpunten en inspanningen van het College om in actie te komen tegen de gevaren van PFAS? Zo nee, waarom niet?

**Antwoord 4:**

Ja, wij onderschrijven de zorgen over PFAS. Bestrijdingsmiddelen zijn één van de mogelijke PFAS bronnen naast o.a. lozingen op oppervlaktewater en uitstoot via de lucht. Wij zien de aanpak van PFAS vanuit dit bredere perspectief (zie antwoord 2).

Uit onderzoek van RIVM<sup>2</sup> blijkt dat het Nederlands drinkwater aan de PFAS normen voor drinkwater voldoet. Vanzelfsprekend willen wij dat ook zo houden. Daarvoor is het van belang dat de bron van het drinkwater, zijnde oppervlaktewater en grondwater, geschikt blijft voor de productie van drinkwater zonder dat de zuiveringsinspanning toeneemt.

Het College voor toelating van gewasbeschermingsmiddelen en Biociden (CTGB) heeft de bevoegdheid om specifieke gebruikseisen te stellen binnen de grondwaterbeschermingsgebieden voor drinkwater. Voor ruim 150 gewasbeschermingsmiddelen gelden momenteel al specifieke gebruiksvoorschriften. Wij zullen er bij het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) op aandringen om te toetsen of de toelating van PFAS-houdende bestrijdingsmiddelen voldoende rekening houdt met het gebruik als drinkwater. Waar nodig vragen wij om een restrictie op het gebruik van PFAS-houdende bestrijdingsmiddelen in grondwaterbeschermingsgebieden op te leggen.

**Vraag 5:**

Wat is de positie van het College met betrekking tot het uitzonderen van gewasbeschermingsmiddelen van het door de ECHA voorgestelde PFAS-verbod?

**Antwoord 5:**

De provincie heeft geen directe positie richting het Ctgb. Zoals benoemd door de vragenstellers zijn er enkele uitzonderingen op het PFAS-verbod. De provincie is geen partij in het vaststellen van uitzonderingen.

De provincie heeft een individuele reactie<sup>3</sup> ingediend op het voorstel van het Europees Agentschap voor chemische stoffen (ECHA) voor een PFAS verbod. In deze reactie hebben wij aangegeven dat een totaal verbod op PFAS door Noord-Holland wordt onderschreven om ons milieu en onze gezondheid te beschermen. Wij zien dat de kwaliteit van bodem, lucht en water steeds verder onder druk komt te staan. Een snel totaal verbod is dan ook de enige juiste koers. Zie ook antwoorden 7 en 8.

**Vraag 6:**


---

<sup>2</sup> <https://www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/2022-0149.pdf>

<sup>3</sup> [Provincie pleit in Europa voor snel totaalverbod op PFAS – Provincie Noord-Holland](#)

Hoe beoordeelt GS de toelating door het College voor toelating van gewasbeschermingsmiddelen en Biociden (CTGB) van PFAS in pesticiden die gebruikt worden voor gewassen in de open lucht, waardoor de PFAS op de gewassen, de grond en uiteindelijk door af- en uitspoeling in het oppervlaktewater terechtkomen.

**Antwoord 6:**

GS zijn niet het bevoegd gezag als het gaat om het toelaten of het gebruiken van bestrijdingsmiddelen, waaronder bestrijdingsmiddelen met PFAS. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van het Ctgb. Zoals in het artikel aangegeven heeft het Ctgb geen wettelijke basis om bij de toelating van middelen rekening te houden met (Europese) waterkwaliteitsnormen. Het is aan het ministerie van LNV om dit te wijzigen met inachtneming van de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water. Vanuit de Vereniging van drinkwaterbedrijven in Nederland (VEWIN) is op dit punt actie ondernomen richting het ministerie.

**Vraag 7:**

Wat is de inzet van het Huis van de Nederlandse Provincies geweest op dit dossier in de lobby naar de Europese Commissie?

**Antwoord 7:**

Binnen het IPO is een position paper vastgesteld waarin de Nederlandse Provincies een snel totaalverbod en uitfasering van PFAS steunen. Op basis hiervan heeft het Huis van de Nederlandse Provincies (HNP) een position paper en lobbyplan gemaakt. Samen dient dit als input voor de lobby richting de EU. Deze lobby is ter ondersteuning en versterking van de lobby van VEWIN en de Unie van Waterschappen, met wie nauw wordt samengewerkt. Momenteel schrijven 2 wetenschappelijke commissies van de ECHA hun advies over het voorstel en dat wordt met het restrictievoorstel ingediend bij de Europese Commissie. De verwachting is dat de Europese Commissie in 2025 een definitief voorstel voorlegt voor besluitvorming door de lidstaten. Het idee is om in 2024 samen met VEWIN/ Unie van Waterschappen een aantal acties op te zetten om het geluid tegen PFAS krachtig te laten horen. Welke acties dit zijn wordt momenteel besproken.

**Vraag 8:**

Is GS bereid om, samen met andere provincies, een stevige lobby te starten richting het Rijk en de EU om PFAS ook in bestrijdingsmiddelen te verbieden?

**Antwoord 8:**

Zie antwoorden 4 en 7.

**Vraag 9:**

Heeft GS zicht op het gebruik van bestrijdingsmiddelen met PFAS in Noord-Holland?

**Antwoord 9:**

Nee. De NVWA is de instantie die zicht heeft op het gebruik van bestrijdingsmiddelen door professionele gebruikers<sup>4</sup>.

---

<sup>4</sup> [Hoe de NVWA controleert | Gewasbescherming | NVWA](#)

**Vraag 10:**

Is bescherming tegen PFAS voor drinkwatervoorzieningen, volksgezondheid en natuur voldoende geborgd in het huidige VTH-stelsel?

**Antwoord 10:**

Een aantal PFAS is aangemerkt als zogenaamde Zeer Zorgwekkende Stof (ZZS). Voor alle ZZS geldt een minimalisatieverplichting, dus ook voor deze PFAS. Bedrijven moeten hun lozingen en uitstoot van ZZS naar lucht en water vermijden. Als dat niet haalbaar is, dan moeten de emissies zoveel mogelijk worden beperkt (minimalisatieverplichting). Binnen het huidige VTH-stelsel neemt het bevoegd gezag (via de omgevingsdiensten) in de vergunning voorschriften op voor emissiebeperking en continue verbetering. Deze omgevingsdiensten houden hier ook toezicht op en treden indien noodzakelijk handhavend op.

Via het Interbestuurlijk programma ter versterking van het VTH stelsel worden stappen gezet om de kennis over ZZS te vergroten en verbeteren. Dit zal bijdragen om adequaat toezicht te kunnen houden op onder meer PFAS. Aandachtspunt hierbij is dat het in de huidige krappe arbeidsmarkt lastig is om ervaren mensen te werven. Dit heeft onze volle aandacht.

De afgelopen jaren heeft de provincie Noord-Holland haar inzet voor een gezonde leefomgeving flink geïntensiveerd. Echter, binnen het huidige VTH-systeem lopen we tegen grenzen aan. We hebben het Rijk nodig om verdere stappen te zetten. Voor het maken van regelgeving rondom ZZS en het stellen van (cumulatieve) normen voor ZZS-emissies. Hierover zijn we met het Rijk in gesprek.

**Vraag 11:**

Hoe gaat GS om met de normoverschrijdingen van PFAS-houdende bestrijdingsmiddelen in waterbronnen, zoals gerapporteerd door drinkwaterbedrijven? Overweegt het College aanvullende maatregelen om de gezondheidsrisico's van pesticiden met PFAS te verminderen?

**Antwoord 11:**

In het 'Protocol voor monitoring en toetsing drinkwaterbronnen KRW' is het kader opgenomen voor omgang met nieuwe, opkomende stoffen in grond- en oppervlaktewater. Daarbij wordt nagegaan of een stof (en in welke concentratie) een risico vormt voor de drinkwatervoorziening en daarmee de KRW-doelen voor water voor menselijke consumptie. Normoverschrijding van PFAS-houdende bestrijdingsmiddelen vallen binnen dit kader. Nadere normstelling of maatregelen door de provincie heeft in deze fase niet de voorkeur omdat we landelijke afspraken prefereren.

Wij zijn van mening dat eventuele risico's, voortkomend uit het gebruik van PFAS-houdende bestrijdingsmiddelen, onderdeel moeten zijn van de beoordeling/ toelatingsprocedure van het Ctgb, wij zullen hier bij het ministerie van LNV op aandringen (zie ook antwoord 4). Het Ctgb kan specifiek voor grondwaterbeschermingsgebieden gebruiksrestricties opleggen.

